

Llibertat municipal sense complexos

written by Pau Miserachs | 9 de juny de 2021

Amb aquest mateix títol vaig escriure un article en castellà per al diari *El Observador* el 5 d'abril del 1991. Era una denúncia de la situació dels municipis catalans desproveïts de llibertat municipal suficient per evitar de trobar-se supeditats a altres institucions. Avui la situació ha canviat poc, però està agreujada per la crisi de la pandèmia. La crisi econòmica i social, però, no ha afectat la creença catalana del seu dret a l'autodeterminació i llibertat nacional que comparteixen la majoria de municipis.

Un conjunt de fets com són la supeditació del municipi a l'Estat, la província, la comarca, la Comunitat Autònoma, el dret electoral oficial, l'organització de l'administració municipal, les competències pròpies i el mateix sistema de govern, fan pensar que el municipi és posterior a l'Estat i la Comunitat Autònoma, perquè no existeix cap ciutat lliure en el ple sentit de l'expressió.

El municipi és des del segle XIX una unitat col·lectiva, una subdivisió de l'estat, de la província, de la Generalitat, una circumscripció administrativa electoral i una esfera de poder en pugna amb altres poders segons els interessos del moment.

Com a conseqüència ens trobem que existeix un municipi legal, el de l'organització territorial de l'estat, i un municipi real, el dels ciutadans inclosos en el cens d'habitants i el de residents i transeünts no censats o sense documentació, si bé tots ells es beneficien dels serveis públics generals, siguin o no contribuents.

Quan es parla de llibertat municipal, es mesura habitualment per la llibertat aplicada a l'elecció de l'alcalde, els regidors i les competències municipals, la fixació de la

fiscalitat municipal com a sinònim d'autonomia.

Els municipis són centres de vida i de cultura, d'indústria i decisions financeres, comerç, esports, comunicacions i representen totes les possibilitats de benestar i progrés, a més d'albergar tots els problemes derivats de la pobresa, la delinqüència, la droga, les desigualtats socials i racials, l'homofòbia i la discriminació tant per raons polítiques com per raons racials o d'origen.

Des que tenim municipis democràtics sembla que hàgim avançat molt en tots els àmbits, notablement en el de la infraestructura urbana i els serveis bàsics. Però s'ha agreujat el dèficit d'habitatge per manca d'inversió pública, s'ha perjudicat amb retallades i baixos salaris l'assistència sanitària per obra de governs conservadors que han primat la sanitat privada sobre la pública.

S'ha de reconèixer que si hi ha hagut progrés i n'hi ha de seguir havent en les noves etapes de cessió de sobirania a Europa, és perquè els ciutadans treballen i a ells correspon el mèrit del creixement econòmic, al qual hem d'afegir l'assistència social que no fa l'Estat, però si la Creu Roja, Càritas i moltes entitats privades.

El municipalisme és una eina de reconstrucció nacional i amb la pandèmia ho ha de ser, assumint de manera plena el desenvolupament dels recursos dels ciutadans, la modernització de l'economia, la reducció del dèficit pressupostari i la construcció d'una economia oberta al món, la protecció dels espais naturals, la reintegració dels aturats al circuit social i econòmic i la reestructuració de l'administració adaptant-la al servei de les necessitats d'una societat democràtica, multiracial i multicultural.

El poder local és una simbiosi de poder local i de poder nacional. Cada ciutat, cada poble és un fet nacional on es reflecteix l'acció municipal que pot permetre descobrir qui

vol llibertat o qui vol tan sols poder. El que resultaria preocupant és el municipi al qual criteris conservadors apliquin una cotilla col·lectiva, seguint pautes caciquistes i de corrupció en la concessió de serveis.

El que sí que és clau considerar a Catalunya és que encara desconeixem l'autèntica llibertat municipal sense complexos, puig que el ciutadà és considerat el receptor del que es decideix a l'ajuntament, per molt que es parli de participació, consultes i enquestes. Les normatives municipals han de ser reformades amb urgència per adaptar l'organització i funcionament municipals a les noves etapes post pandèmia.

També és molt elevat el percentatge d'habitants urbans que es desinteressen per les pugnes municipals, excepte quan certs acords impliquen pagar més impostos o més despesa, moltes vegades inútil i innecessària, o decisions de limitacions de mobilitat contràries als interessos dels ciutadans i dels que, per exemple, vivint fora de Barcelona se serveixen del vehicle particular per accedir a la feina a la ciutat amb un ambient de contaminació perjudicial per a la salut.